Sinkó István

Fehér 65

GALÉRIA - LXII. évfolyam, 10. szám, 2018. március 9.

„Az Idő bennünk lévő távolság”
(Paul Valéry)

Fehér László, aki most ünnepli 65. születésnapját, szinte egész életművében az idővel foglalkozik. Azzal az idővel, amely képben megjeleníthető. Ez adja emlékképeinek, múltban megtörtént dolgoknak, dolgainknak a felidézését. S ha tárgyakat (szobrot, egy-egy régi kutat vagy éppen egy süteményt) fest, akkor is az emlékek, a benne élő idő dolgozik. Vágyódik talán egy elmúlt pillanat fausti rögzítésére? Aligha. Fehér László érzelmes realista, tudja, csak ő képes megragadni és megállítani az idejét, a sajátját, ám ez nem megy másként, csak ha „művészetben rögzíti” a mulandót.

Fehér képsorozatai – azok is, melyeket most a Fészek Galéria termeiben állít ki, s azok is, melyek a nemrég zárult nagy sikerű pekingi tárlatának darabjai voltak, hétköznapokról szólnak. A mi hétköznapjainkról feketében – fehérben – rózsaszínben. Azokról a jelentéktelen – vagy annak tűnő – eseménydarabkákról, szétforgácsolódott időpillanatokról, amikor boldogok voltunk. Valakivel valami történt. Felnézett egy pillanatra, elmosolyodott, majd eltűnt. De eltűnése előtt – vagy épp utána – Fehér képbe zárta. Zárványművek – mondhatnánk, de nem lennénk igazságosak. Nem megmerevedik, inkább új életre kel a vízben úszógumival lubickoló (művész), a házfal mögött olvasó nő, a képeslapszerű farsangi jelenet. De semmi nosztalgia. Azt Fehér konok képi geometriája („az Idő geometria – ezt is Valéry mondta) nem engedi. A redukált színek, a hol tónusra, hol vonalra – hol meg e kettő együttesére – épülő kompozíció, a kontrasztok játéka szigorúságot kölcsönöz az emlékidézésnek.

Csak a lényegest. És Fehér szempontjai, épp ezek a művészi szempontok teszik izgalmassá az egész piktúrát. Mi is a lényeges? Néha az esetleges, a véletlenszerű válik lényegessé. A dekomponált elemek változtatják izgalmakkal telivé a rafináltan egyszerű festményeket, rajzokat. Monumentálissá a kisméretű ceruzarajzot, pasztellt, intimmé a két méterszer kétméteres festményt.

Fehér László létfilozófiai rezdülései súlyos mondandó illusztrációi egyben: „...életünk tulajdonképpen csak előtér, amely mögött, mint egyedüli bizonyosság, ott áll a halál” – írja Georg Simmel. Bár Fehér László nem tragikus művész, nem fenyeget, a mulandóságot nem mint rettenetes sorscsapást idézi meg, de nem tagadja, hogy nem „csak a derű óráit számolja”. Az Idővel számol, s megragadni igyekszik a benne lévő távolságot.

Képeinek ezért nem csak esztétikájuk, de üzenetük is van nézői számára. Nem a „memento mori”, de nem is csak a „carpe diem”. Az e kettőt összekötő „emlékezetesztétika” segíthet művészt és nézőt feldolgozni az életet. Fehér célirányosan véletlenszerű képtémái, rafináltan egyszerű építkezésmódja hitelesen támogatja a képben gondolkozás és a kép által való szembenézés lehetőségeit.